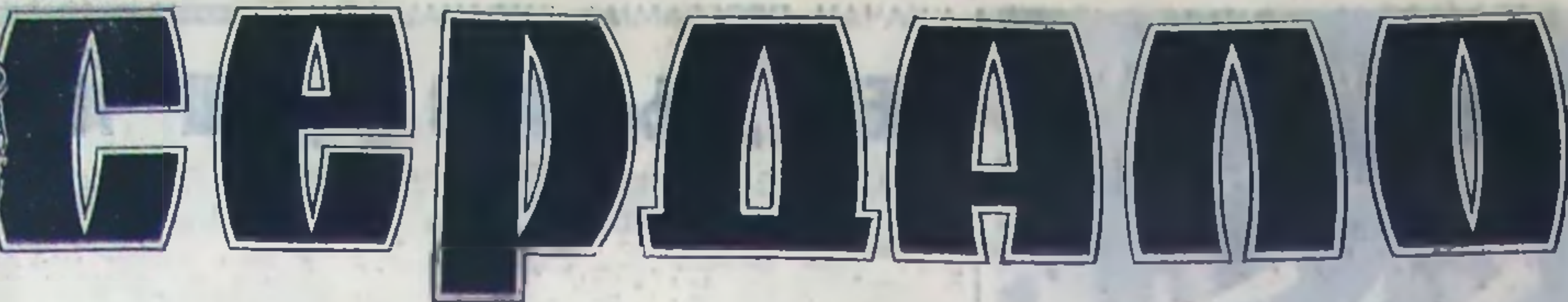
Массо а мехкий пролетареш, вlашарlкхета!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дения ◆ ШИНАРА, 29 ИЮНЬ, 1982 ШУ. ◆ № 77 (6643). ◆ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совете, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК

КЪАХЬЕГАМХОШТА ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАР ХЬЕХИЛГЕИ УЖ ХЬАЛКХЕБЕЛГЕИ ДIАХО ТОАДАРАХ

ТIейнцача социал тIа белгалду, парте XXVI съезд хиначул тIехьагIа хьакхеллача экономически дешар хьехара системо идейно - пхетама а боахама а балха тIа лоархIаме моттиг дIалацар. Цуица цхьана къахьегамхошта экономически дешар хьехара динали цох хьахури хIанз и доц КПСС XXVI съезда стратегически установката — экономина интенсивно деrIадахара накъа тIа йоанхнага чакхдоахха, из бокъоца кхомбеш хилита ьшна дIадехарга хьеижа.

Парте XXVI съездо, КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.), майски (1982 ш.) Пленумаша хьалхашка оттадача коммунизм хьалъра декхараша дIадех экономически дешар хьехара, хIара советски граждании мехка да ше хилара уйла болаш, лакха экономически культура полаш, къахьегамца коммунистически хьисап долаш хилара партийни кулгалдар тоаделга.

• Экономически дешар хьинаре гIо де дезаш да хIанзара экономически уйла хьахилара, социалистически предприимчиваней гIулакх норта болиш леладаран. производствана доал деча, дисциплина чIоагIъеча къахьегамхоша шерра дакъа лацара, производства эффективность лакхъяра массаварг а тIа гIортилга шердара.

КПСС Центральни Комитето, СССР Министрии Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК, союзни республикай Компартей ЦК, парте крайкомашта, обкомашта, министерствашта ведомствашта, союзни республикай Министрий Советашта, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, боахама органашта тIадиллад экономика деrIадахара интенсивни накъа тIа йоаккхача, СССР Кхачан программа кхочашъеча, вахара социалистически хьисапа материальни духовни зардаш чIоагIъеча, керда саг хьахулийтача экономически дешара а къахьегамхой хьалкхебара а лоархIам айбара белгал а дах хьадда долга гIулаинаш чакхдахара.

Экономически дешара лаха IIилман боараи, ладувгIараша марксистско-ленински теори КПСС экономически политикиэ новкъоста Л. И. Брежневен парте кхыча кулгалхоин балхаш кIоарга Iомадар Iалашде. Эггара хьалха уйла тIалхийта еза мохк 80-ча шерашка экономически деrIабара проблемаш, экономикана интенсификаци яра, производствени Iилма - технически потенциалах, материальни къахьегамен ресурсех диннагIа пайда эцара, планировани, доал деча, производство вIаштIехьйоакхилга эргадоахаш тоадара, боахам лелабара хьалха латта опыт юкъебоалара. Боккхача лоархIаме декхар, — агропромышленни комплекса балхахошта экономически дешар хьехилга, уж хьалкхебелга, боахам лелабара керда методаш цар караерзаелга цIенхаштта тоадар.

Могадьа экономически дешара практически лостам хьадда чIоагIбар. Теории экономически политикеи Iомаелга дIадахьа деза вахарна, коллективай хьаддача декхарашца айхха бувзам болаш, деrIаенача социализма совлениехи торонехи кхы а бизагIа пайда эцара тIадерзаде деза. Экономически дешаро Л. И. Брежнева дешашца аьнча жоаш дала деза хаттарашта: «ХIара хьаддача участке болх дикагIа, эффективнетIа вIаштIехьа мишта балхха беза? Iилма - технически прогрессана карагIдаьнарех пайда мишта эца беза — хIьта цIаьнха а корта боацаш а доацаш, хьадда, цу балха моттигаца доагIаш? Къахьегама овсарле айра, материальни къахьегамен ресурсех цу предприяте, цу отрасле чIоагIа кхоабара мишта а фу де а деза?».

(Кхоедоалар 2-ча оагIо тIа).

Сийлахьча юбилеяшта накъадолхаш

КIИ-МАРС ДIАБОЛАБАЬБ

Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза мукх дIабиина кха. Цун бIестте латт колхоза ялат чуэцара вIаштIехьъаьккхача комплекса юкъейоагIаш йола дукха таип-тайпара техника [illegible] салаIара, кхача кийчбара кийчъяь вагончикаш, и. кх. дI. Царга хьежаш дукха нах лел. Царна юкъе ба района, хIаьта колхозий, совхозий, «Сельхозхимия», «Госкомсельхозтехника», района хьувкъам сихагIа чуэца новеньетал де деза ча [illegible] ведомствайи организацеи кулгалхой, специалисташ, механизатораш. Районе хьувкъам чуэцара балхаш вIаштIехьдахара дешаш къастадара хетальча семинар - совещание дакъа лаца баьхка нах ба уж.

Итт сахьат доал. Семинар - совещани хьисел халлъа депутатий Сунженски райисполкома председатела А. Я. Зиборова. КIи-марс тIаккхерца нах даькхала баацачул тIехьагIа къамаьл де Зиборова [illegible] ду района юрта боахама управление начальника А. Х. Лушевна.

Гурахьа дийна ялат чуэцара районе мишта кийто яь, кIи-марс чакхбоаккхаш нийслургIолча халонех, района толашагIа болча боахамий, механизаторий балха опытах дийцар цо семинар-совещание дакъа лоацарашка.

Трибуна тIа ба «Путь к коммунизму» колхоза председатель А. М. Бузов. Цо дувц ялат чуэцаш шоаш Iоаьча опытах. ХIаьта из цу района меттел кхьча районий боахамашта яизача а бакъахьа хургда. ХIана аьлча, гурахьа дув ялат тIехьарча шерашна юкъера лаьрхIача 10 балха дийнахьа чуэц цу колхозо.

Гурахьа дIадийна 1979 гектар ялат да, цу [illegible]. Из деррига [illegible] балха [illegible] социалистически декхар тIайийцар цу [illegible]. ЛаьрхIар кхоачашдара [illegible] хьувкъам чуэцара - транспортни комплекс вIашагIъелаш. Итт [illegible] но [illegible] цуна. Царех [illegible] ялат чуэцаш болх бергба. Цхьан звено нах комбайн я, [illegible] юкъе — [illegible].

[illegible]

Нйслагlча звене 30 автомашина я. Уж лелаераша къахьегарда кхай тIара хьатта, цигара паччахьалкхена ялат дIаяххухьаш.

ИттлагIа яр декхарийла я ялат чуйцачул тIехьагIа кхаш чах мукъадаха, лаьтта аха, доакъара культураш дIае. Из а йиъ группах латт. Хьалхарчо кхаш чах мукъа а доахаш минеральни удобрени тоссаш болх бергба, шоллагIчо — культиватораша лаьтта кIаьддеш, цамцадоаккхаш, кхоалагIчо — доакъара культураш дIаоьш, йиълагIчо — аяба лаьтта оахаш.

Белгалдаьккха доагIа цу звенона кулгалдеш доакъар Iалашдара дешашта колхоза председатела заместитель Нечаев Василий Евдокимович нолга. ХIаьта тамаш а яц. Из звено, керттерча даькъе, ялат чуйцачул тIехьагIа доакъара дIаюв культураш кхее езаш я.

Ерритача комплекса колхоза председатела ше кулгалду.

ТIеххьара къамаьл ду КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара В. Н. Гулаева. Кхачан программа кхоачапъеча хьинаре дакъа лаца тIахьех цо района юрта боахама къахьегамхой.

ТIаккха гаьна йоацаш цхьан мугIарагIа лаьттача пхе комбайнех юкъера яр юстар а яле гучайоал ахкан хьисал деш хоза дувхар дийха кхай тIара хьатIаноагIа кхалеаг. Йоккха зизай курс я цун бе йоаллаш. Ахка, ахка аьнна даь йоазош да барзкъаш тIа.

Ахкаларча цIейца — ялат чуэца долодарца семинар-совещание баьхкараш даькъале а бийца, царна хьалхашка латта лекхараш кхоачашхилар ловш ловца а баькха, цо дувц ширача замалахьа ялат хьакхе кхалнаха доладеш хинна хиларах. Цу традицеца хьенска ялата хьалхара цIов бакхара гIулакх шии кхалеага тIадул цо. Марсаш а кица кхай [illegible] бовл кхалнах. Цул тIехьагIа колхоза самодеятельни артисташа концерт оттаду.

Цхьа юкъ яьлча ялата цIов а баьхаш кхалнах хьатIебоагIа. КIи-марс толаме чакхбаккха ловш ловца а [illegible] цIов [illegible] Бузов Анатолий Михайловичага. Ялат чуэцара кха кийчде, аьнна команда а луш, ялата цIов цо дIалу комплекса [illegible] звенона кулгалдеча, хIаьта колхоза толашагIа болча механизатора И. Г. Тармасиновна.

КIи-марс сихел дилен чакхбаккхар дуьхьа цен шийй новинтостацен шиз ца кхоабеш къахьегарда аьнна дош а дешна кхан тIа аьнхар Тармасинова шин комбайн.

... Жабадар семинар - совещание дакъа лоацаш хинна хьешаш. [illegible] парте [illegible] организацеи секретарна Ибрагимов [illegible] [illegible] а цIена хьай тхо [illegible] юкъейоагIача техникага.

Са бIаре тIеотт прессподборщикаш тIа.

— [illegible]

хошта тIеххьарча хана карагIдаьннача ларда тIа хьаяь. Цу агрегатии дика фуд аьтча, аьшка саьрга меттел чан пашкаш цар полихлорвиниловн тIиргаца схкаш хилар. Аьшка саьргаца пашкаш схкаш хиннача хана лоахана кира чу аьшка саьргилаш нийсдуш моттигаш хиннай. ХIаьта из мел зене хIама да кхетаде хала а дац. Цу тайпара кхоачамбоацар нислац чан пашкаш тIиргаца схкача хана. — йоах Бузова. — Цунца цхьана, укх прессподборщикех болх беш цаI мара яц. Бахьан — чан пашкаш схкаш йола устройствваш еха хилар. Запасной оатхалаш йоацандаь уж тоае йиш йолаш а дац тхо. Прессподборщикаш город Фрунзе хьаю. Эша оатхалаш я белам болаш кхыметтел цига а хиннаб тха колхозера нах. Цхьаьакъда, цар а гIулакх хиланзар. ХIана аьлча, прессподборщика кепаш ю устройстваш цхьаьцца мара хьаш. Из нийса а дац. ХIаьта а уж тайпа агрегатех цаI болх беш хиларах а донкхал ду оаха. Дийнахьа юкъера лаьрхIача 700 чан пашка ю цо цхьанне. ХIара пашка дозал — 20—25 килограмм.

Хьежар тхо кхы тонахьара ялат хьоакхаш йоахкача комбайнаша мел дика болх бу а. Лаьтта тIара лакха 8—10 сантиметр хилла мара юхьигаш ца юташ цIена ду комбайнераша шоаш хьадер.

— Шин бIаь гектар дIалоацаш дола ер маьхка ха ялат чуэцаш йолча йиъ звенона йиъ участка декъаргда хIанз болх беш боахкача комбайнераша. Из мишта ду хIара звенос болх мишта бу ха аттагIа хургдолаш. Цу гIулакхо хьадечох бехктокхаш айбу хIара звено коллектива. — йоах Бузова.

Цу дийнахьа духхьашха чуиица мукх тIаьда бар.

— Из донкха гIалат дац. Эшача боараьга дIакхоачабеш мукх бокъабу шин АВМ-ца. ДIахо болх бе йиш йолаш яц аьнна, акт а оттаьдIаяха лаьрхIа хинна укх тхой низаница тоавый оаха. ХIаьта тIаьда дола ялат докъадеш пайда а эц царех. Дийнахьа юкъера лаьрхIача 100 тонн ялат докъаду агрегаташа. Цу гIулакхо вIаштIехьдаьккхи тIеххьарча шерашна кIи-марсо балхаш хьалхе дIададиде — йоах Бузова. — [illegible] шера план 32,7 центнер йолаш, хIара гектара тIара 35 центнер [illegible] дола [illegible] тха боахама къахьегамхоша. Кхачан программа кхоачапъеча цу тайпара шоай дакъа юкъедехьа бIаьм болаш ба уж. ЛаьрхIар цар чакхдоаккхаргахиларах тешо, — аьнна [illegible].

Белгалдаьккха доагIа, хьувкъам чуэцара хIана вIашагIделача комплексо йоазэлаш [illegible] чуэцаш а оахьа бербилаб.

М. ХАМАТХАНОВ

СУРТА ТIА: Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза А. Тармасинова кулгалдеча звенона мукх хьоакхаш воаллаш толашагIа вола механизатор Гриценко Михаил.

И. ИЛЬИНА сурт.

Шортта доакъар хургда

Урус - Мартановски района «Горец» яхача совхозе дIахьош да доакъар кийчдара балхаш. Ма хулла дукхагIа йол, силос, баьца хьоар Iалашдара хIяра минутах пайда а эцаш тIатеIIа къахьегаш боахк механизатораш.

Царна юкъе къаьстта хьинар айдеша болх бу Къахьегамо Сийлен III степена орден лелаеча тракториста Баштаров Сулумбика. Пол кхухьаш ва из. Цхьа ди дIодахийтац шийй балха норма 150 процент кхочаш ца еш.

СУРТАШ ТIА: совхоза динагIвола механизатор, КПСС член С. Баштаров. Пол кийчъеш боахк механизатораш.

З. БАТЧАЕВА сурташ.

Цар дош кхоачашду

Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозо укх шера йхе бетта хIара Iаттагара 1223 килограмм а йоаккхаш планагIа нохка йоагIар 753 тонн иолаш 824,3 тонн шура еххаш. Из соахка цу юкъа пачхьалхена еххачул 120,2 тонн дукхагIа я. Хьинар айдеша къахьегаш ба колхоза хьайбаш леладераш укх июнь бетта а.

КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо чIоагIаь Кхачан программа лелаш гIолдаьнна Ианийций колхозхоша. Толаме къахьег дукхача деррхана. ХIаьта царна юкъе къаьстта белгалъяьнний Лукманова Зинаида. Йхе бетта хIара Iаттагара 2500 килограмм шура аьлхайл цо. Укх дукайгIалагIчо пятилетка шоллагIча шера 4000 килограммага кхача лерхIаш хьинар ца кходеш къахьегаш я Лукманова. Цу юкъа 2500 килограммал совгIа хIара Iаттагара шура кхъхий Юнузамостина Курасханда Мустафаева Раисатей.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

КХАШКАРА БАЛХАШ...

Кхачан программа кхоачашъяра шоай дакъа юкъедахьа лерхI «Новосельский» совхоза къахьегамхоша. Укх юбилейни шера планал совгIа бIаьш тонн соми баьцадараш пачхьалхена дохка дош деннад болхлоша.

ХIанз новосельцаш баьццара горох чуэцаш ба. Цох 80 тонн дIахьийтай Ассински консерви заводе.

ЙоалагIа деш дола баьццара дIадоладенад помидораш, хохаш, пареш, ябаькхаш [illegible] лаьттача.

Баьццарий мугIарашта юкъе культиваци еш къаьстта хьинаре къахьегарца белгалбоаьнаб механизаторий Цугаиш Iарби, Хзаров Юнсан, Дагаев Iаьла. Цар дика хьалу шоай болх, хIаьта дийнахьара эадани 15—20 процент тIехкоачаш а ю.

Дукха гIулакхаш да совхоза белдершка. ХIана оIусена совхашта юкъе обработка еш, царна хий детташ ба уж.

...

Доакъар дукхагIа хилийтара мел йолча торонех бизза пайда а ийбеш дика къахьегаш хьабоагIа «Урус-Мартановски» совхоза доакъар кийчдераш. Моцача доакъа ра рожь чуйца ма баьхло цу сахьате механизатораша араьхар шоай агрегаташ [illegible]. Лоацача хана 250 гектара тIа дIайира хьаькхIаш. Из болх сихел динаш чакхбоаьккхаш механизаторашта юкъе лерлача социалистически лехе хьалхе аьккхай Шамиев Салаудин Батаев Iаьиса. Норма 7 гектар йолаш царех хIаране дийнахьа 12 гектар хьаьккхаш дIаэкера.

ХIанз доамашьарна дакъ гIортдашка доакъар кийчдара бригада бIаьнагIйолаш и совхозе. Цу бригада къахьоргба балха опыт йоккхагIа йола нах механизатор.

А. ЛЕВИН.

ПАРТЕ ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика общественни вахаре хьинаре дакъа эцарах, къахьегамхошта коммунистически кхетам луча беркате болх барах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Ахриев Генардкъий Батырбека — 1929 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Бронштейн Хаим Григорьевича — 1928 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Гугнев Степан Андреевича — 1931 шера дена КПСС члена, Грознеински аэропорта [illegible] шофера.

Ильчуков Михаил Акимовича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Коледубора Вера Матвеевнана — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионеркана.

Логунов Петр Карповича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Лозин Василий Александровича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Мусаев Абу-Салман Мусаевича — 1928 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Саркисьянц [illegible] Степановича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Масвич [illegible] — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионеркана.

Синяткин Иван М[illegible] — 1932 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Фисенко Иван Михайловича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Хитцов Иван Ефимовича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Цветов Александр Ивановича — 1931 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный,
1982 шу, 24 июнь.

ДИКА ХОАМАШ

«Грозпефтегаз» яхача мехкдаьттагазови управление болхлоша тIехьагIа июна га кхачалехьа стабильни доаца газни бензин арахецара ер шера план тIехкхоачашъяь, аьнна совгIа 400 тонн бераш а доаккхаш. Бутт чакхбаллехьа планал совгIа цар арахецаргда бIаьш тонн стабильни доаца газни бензин, эзараш кубически метраш [illegible].

Ер шу доладелча дена цар планал совгIа маьхала 340 эзар сом мах бола товарни продукци. Планал совгIа мел йола продукци дукхьал къахьегама [illegible] доакъара чотагIа арахецаш я.

Хьалхарча ах шера уйраллено хьалхара моттиг аьккхай Зарутаев Валентин Германович керте латтача стабильни доаца газни бензин арахецача цIоллагIча цеха коллективо. [illegible] бетта [illegible] лаьннай из.

...

Н. Ансимова [illegible] Новогрозненски [illegible] чакхдоахача заводе хьалхара моттиг аьккхай Коровин Николай Георгиевич керте латтача цхьоалагIча цеха коллективо. 23 июне дена тIабоагIача бетта кхоалагIча декада чотагIа къахьегаш я ер. Ер шу доладелча дена пачхьалхена оацал совгIа цеха технологаша арахецай атташ эзарий сомай маьха мехкдаьтта продукци.

Иштта шоа тIеххьарча декада чотагIа продукци арахецаш я Борцов Владимир, Елагин Николай, Лиман Бизамат, Пашков Николай керте латтача установкай коллективаш.

...

СССРан Нохч-ГIалгIайчен автономи сийлахьча юбилейнашта [illegible] совлента маьхал хьинаре [illegible] Вознесенски газовой заводе [illegible] Махаев [illegible] стабильни доаца газни бензин арахецара ах шера план кхоачашъярах рапорт денна. Цу юхедисача донлнка ах шера планал совгIа цар йоаккхаргья 12 миллион кубически метр газ ах итт эзар тоннал чухьа дукхаш дола стабильни доаца газни бензин. Къахьегама овсарле дакъьера чотагIа хьалхи планал совгIа арахецаш мел хилча продукци.

Социалистически къахьалха латтач хьалоагIаш [illegible] белгалъяьнна [illegible] Махмадов Баштра кулгалдеча компрессорни установкай коллективаш. [illegible] Абулит керте латтача компрессорни станцей коллектива.

...

Цхьаттаьлагча цехлешла [illegible] Грознен [illegible] производственни объединение [illegible] социалистически [illegible] хьалхара моттиг дIа ца ялаш хьалоагIа Баудинов Iалауди Баудиновичча керте латтача Веденски № 7 йолча цеха коллектив. 24 июне дена тIабоагIача бетта шоллагIча декада чотагIа продукци арахецай волаьннай из.

Укх юбилейни шера шоай тIаьнца социалистически декхарий дикка тIехкоачашдеш ба Трошина Валентина Алексеевна керте латтача шоллагIча цеха хIаман ресурсаш. Товарни продукци арахецара ах шера план хьалхе [illegible] цар [illegible] тIехкоачашдараш [illegible].

ШоллагIча цеха участка юкъе [illegible] доагIа доаIам а мастераш Серманто [illegible] Кайтарханова [illegible] Раиса Васильевна керте латтача участкай коллективаш.

В. ДОТМАРОВ

КЪАХЬЕГАМХОШТА ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАР ХЬЕХИЛГЕИ УЖ ХЬАЛКХЕБЕЛГЕИ ДІАХО ТОАДАРАХ

(Листедоалар. Доладур 1-ча оагІо тІа).

ЧІоагІъяй экономически дешара укх лохехьара структура

коммунистическа къахьегама школаш;

хьадаяча экономика школаш;

экономическа семинараш.

Школайи семинарийи дувеІараша дика карадерзаде деза ІилмА - техническии социальнии прогресс сихьари, къахьегама овсарле, балха эффективности дикали айяра, кхоми хІамаи хьурмат дарен, хьалха латта опыт юкъейоалаира наькъаш, цар хьинаре дакъа лаца деза производствана доал деча, ленински коммунистически хьесане баха а болх бе а Іомабала беза.

Ма могга деІаккхувла къахьегамхоша экономика деша шоаш Іомаделга. Айо еза парте экономически социальнии политика, Кхачан программа, боахам лелабара дикагІа йола методаш дІановзийташ еча пропаганда дикал. Кердача боарам тІа баккха беза экономическии юрта боахамеи знаней **халкъа университетий** балха боарам.

ЧІоагІа уйла тІалхийта еза парте экономически теории политикеи партийнии комсомольски дешара ерригача формашка Іомаяра. ХІанзара экономически знанеш карерзаечеи практике уж чакхйоахачеи хьокхам тела бераш ба коммунисташи комсомольцашщ, доал дера ерригача звеньяи кулгалхой.

Экономически дешар хьехачеи нах хьалкхебечеи дикалахи цох хьахулачохи партийни комитетий, министерствайн ведомствайн, советски, профсоюзни, комсомольски органий бехктокхам айбанза баргбац. Экономически дешарах кадрашца беча болхах доалла дакъа лархІа деза, из хьеха деза балха оаццача хана, планагІа, дерхІачоа тІадерзадаь, лаьттІарий кийчои боарамген хьашташкеи, цар производственни балха чуловцамга хьежжа, дешара форма цар йоай лоІамагІа хоржилга Іалаш а деш.

Министерствашта, ведомствашта, боахамий кулгалхошта тІадиллад экономически дешара советий болх дикалга, материальни база оагІъелга, аудитореши кабинеташи технически средстваша Іалашъелга. Къахьегамхой институташка, факультеташка квалификаци лакъяра курсашка экономически кийчбелга чІоагІде да. Экономически кийчбара боарам чоте эца беза хорлдаш, классность лакхъ.., специалисташта аттестаци еча, кадраш балха тІа лохъеча.

Соцам тІа белгалдаь да советски, профсоюзни, комсомольски органаша бахача наькъа ерригача группай халкъа рузкъанара дикача даь ю санна гІулакх хулийтил экономика ихом беш хийтара тІехьа лоаттабеча овсаме. Кхачан программа чакхйоахача дакъа лоацара кертера лостамаш

Лоархlам болаш да пропагандисташа беш бола болх товбелга. экономически знанешта пропаганда еяга кулгалдеча кадрашта, экономисташта, Іилмани инженерно - технически балхахошта тІадиллар.

Оттадаь да пропагандисташ марксизма - ленинизма университеташка, отраслевой институташка, квалификаци лакхъяра факультеташка, вузий, техникумий производственни объединенеи кІийлен тІа дукхагІа кийчбе. Квалификаци лакхъяра институташта тІадоах экономически дешар хьехарен къахьегамхой хьалкхебарен дешара - методически центрий декхараш.

Пропагандисташта теоретически методически гІо делга тоаде делаш да, экономически вахара, дай мехка а доаззол арахьарча а дикагІча опыта актуальни деший хьакъехьа эгтара хьалха царга хоам белга Іалашде деза.

Къахьегамхошта экономически дешар хьехара Центральни методически Совета («Экономически газета»), КПСС ЦК-ра АОН, СССР халкъбоахами Академена, Н. М. Шверника цІерагІча профсоюзни Лакхерча школана, ВЛКСМ ЦК-рча ВКШ-на тІадиллад типовой дешара планаши программаши, учебникаш кийчделга віаштІехьдаккха.

1983 — 1985 шерашка чакхйоаккхаргъа кертерча курсий учебникаш хьадара конкурс. ДукхагІа арахецарда экономически литература, дешара и методически а пособеш, дешара фильмаш, звуковой а гойтара а экономически дешара материалаш.

Декхар оттадаьд дешархойи студентий - кагирхойи экономически кийчо елга чІоагІде, социалистически доалахьенца дикача даь санна гІулакх цар хулга, эффективнии дикеи, хьынала болх бе ховш уж хилийта. СССР педагогически Іилмай Академена могадаьд дезалашкеи школеи экономически кхетам балара дешай популярни пособи кийчъе.

Соцам тІа белгалду, газетийи журналийи редакцешта, СССР Гостелерадио, СССР Госкино, СССР-а культура Министерства, творчески союзаша дукхагІа уйла тІахийта еза къахьегамхошта экономически кхетам балара, къахьга дІахьокха деза советски халкъа карагІдаьина исторически хІамаш, къахьегама турпалал, хІамаи кхоми хьурмати дара тІехьара деррига халкъа болам. Декхар оттадаьд экономическии социальнии дешашта лаьрхІа сакъердаме а наькха уйла гІоттаеш а йола телевизионнии радион программаш хьакхолла, цар аналитически, проблемни гІулакх кІоаргде.

КПСС Центральни Комитет, СССР Министрий Совет, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК тешаш я партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша, боахама органаша советски наха экономически дешар хьехилеи уж хьалкхебелгеи дІахо тоадар Іалашдергхиларах, цар творчески хьинари знаней сийлакхь-боккха низи коммунизма хьалъяра планаш чакхъякхара тІаберзабергхиларах.

Хьалхара толамаш

КПСС ЦК майски 1982 ш-а Пленумо чІоагІъяь Кхачан программа кхоачашеш шоай ма хулла доккхагІа дакъа лаца гІертаеш хьинар дІахьокха къахьегаш ба Грозненски района I Мая цІерагІча колхоза хьайбаш лелоедеш дояр доакъар инийчделча бригадера колхоза. ХІаьта цу бригадаш толамашка лахай шоай кхаъ я ... [illegible]

Колхоза хьайбаш лелодеш хетарш бахийнаь 20 июнь тІкхоаччаш 1410 тонн шура нацкхабелхамаш дІачу а хана ах шера бола ... ди хьалха кхачашь. Цар кхоачаш лахъхакхьехенна плана сов... ихьа тонн гаргга шура.

Из толам цхьан бока ... хьайбаш дикагІа ... доакъар Іала... колхозаш хаддинаш ... цу ... Цу гІулакх лаьрхІа віаштІехьда ... [illegible]

хинизатора Серебряков Юрий Евлампьевича кулга а деш.

Дика віаштІехьдаьккхид бригада доакъар инийчдара балхаш укх шера а. ХІанзале цуй механизаторашеи болхлошеи дукха бахьаш даьд рапс, люцерна, баьцаш хьехкаш, царех дика ... Іоа... доакъар кийчдеш. ХІанзале цар кийчъяй рапсах 2555 тонн силос 2020 тонн сенаж, 231 тонн ... люцернах лаьккха 100 тонн баьца хьокхи граулаш.

Доакъар кийчдеча, къахьегаш дика болх бу ... баьцаш хьокхачи механизаторша Аничкин Андрей Парфилевича ... Михаил Макарьевича, хІаьта юкъера лаьрхІача 135 процент кхоачаш... балха норма ... тракторни ... Дебиров ... Мельников Михаила Николаевича Марцелов Александр Филипповича.

С. АУШЕВ.

Планал совгІа — 1100 тонн мехкдаьтта

[illegible]

МЕХКДАЬТТАХОЙ ДОШ ЧІОАГІА ДА

Мехка юбилейна, Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу дизара, нохчийи гІалгІайи шоай лоІамагІа Россеца юкъебаха 200 шу дизара кердача толамашца наькъабахара къахьегама вахте латт укх деношка «Сунжанефть» НГДУ коллективна къахьегамхой.

Юкъарча собране «СССР хьахинна 60 шу дизарах» бола КПСС ЦК соцам бувцаш, Сунженски района ерригача къахьегама коллективаш, болхлой, инженерно-технически балхахой юбилейни латташта даха доагІача бесса духьала лахара, цар сийна керда производственни толамаш дахара социалистически ях йоарадира тІахьехаш кхайкарал дир, управлене коллективо. Коллективо тІанйцар лакха социалистически декхараш, хІаьта хІана «СССР 60 шу дизара — 60 хьинарера кІира» яхача девизагІа къахьегаш а я.

Хьадоаккха мехкдаьтти лохуш латтача хьалашка чІоагІа низ тІабахийта къахьега деза дешна дош ца доаладара, тІагІертта къовсам лоаттабе беза пачхальккхеи плани тІанйца социалистически декхараши кхоачашдара.

Дукха хилонаш нийсу Карабулакерча мехкдаьтта доахараштта тІеххьарча шерашка. ГІулакх мишта латт аьлча, кхоачадена даладеал цу районерча скважинашкара хьаухо мехкдаьтта. Цудухьа дукха къахьегам Іабода хьадоаккхача мехкдаьтта хІара тоннага.

Цунца цхьан тоха тІоаьа ГІалхарча юрски мехкдаьтта доаллача майдашта тІаккхачара «Грознефть» объединене тІа районе деча тохкама бувцш деттара балхаша Іалашдаьц керда скважинаш болх бе йолаялийтара даькъера тІа планаш кхоачашъелга.

Цудухьа коллективаш хьалхашка латта декхар да йолаш йолча запасех дикагІа пайда эцар, деча балхий эффективности дикали лакхъяр, хьалха латта опыт, къахьегам Іилман ларда тІа віаштІехьбоаккхилга юкъедоаладар, новаторийи рационализаторийи творчески хьинари инициативеи шерра дерІайоалаяр, ерригачеи коллектива къаьнача фонда резервех тоаронех ма могга чІоагІагІа пайда эцара оарцагІъяккхар.

Цу хьалашка технически прогресс деІайоалара факторех цаІ я тха предприяте разработна технологех пайда эцар. Хий чуахийтара наькъаца лакха лоаттае еля мехкдаьтта доаллача мотзигий тІоанашкара давлени.

М. А. Беляева кулгалдеча участка йоакха бола коллектива дика лоархІаю цу декхарех. Из метод юкъейоалаяро йиш хилийтай хьалхарча ах шера дукха мехкдаьтта даккха.

Мехкдаьттеи гази йоакхача цехои (цеха начальник новкъост В. Н. Синяткин) скважинашта капитальни ремонт еча цехеи (цеха начальник новкъост А. Н. Пойтов) коллективашта юкъе ейхха буллам хилар бахьан долаш 21 геолого - технически гІулакх дарей 9 капитальни ремонт чакхъяккхарен чотах лаьрхІа хиначул совгІа 1000 тонн гаргга мехкдаьтта даьккхад плх бетта.

ЧІоагІа тераям тІабохийт цу денашта къона коммунист, КПСС Сунженски райкома член новкъост О. Д. Кожевников керте латтача ВЛКСМ XIX съезда сийна лаьрха хиннача яхье котъьнинача ВЛКСМ XIX съезда цІерагІча комсомольски - кагирхой бригада, мастера новкъоста Н. П. Летников кулгалдеча № 1 хьалхача мехкдаьттеи гази йоакхача бригада, кхача коллективаша.

ТІанйца социалистически декхараш кхоачашдеча, технически прогресс деІайоалаеча, производства резерваш лохача доккха дакъа лоац тха новаторашеи рационализаторашеи. Дукхьа хьалхарча ах шера кийчъьйй цар 16,5 эзар сом экономически эффект еина 29 рационализаторски предложени. Уж дукха тІех я социалистически декхарех ах шера кийчъе лаьрхІа хиннарел. Іилман ларда тІа къахьегам віаштІехьбаккхара хьакъехьара 50 гІулакх производствана юкъедоалаядаро еина ерригача экономически эффект 11,5 эзар сом хила раме я.

Къаьстта хьокхаме къахьегаш ба тха мехкдаьтти доакха оператор М. Е. Могильный, скважинаш тохкаш вола оператор В. П. Немов, тІоанашкара давлени хьалоатталра участка начальник М. А. Беляев.

Амма къахьегама овсарле лакхъяра кертгера а эггара лоархІамегІа а йола фактор я тха «СССР хьахина 60 шу дизара — 60 хьинарера кІира» яхача девизагІа шерра лаьржа социалистически ях. «ТІехьабусараш боацаш бе болх» яхача девизагІа къахьегарах тахьнарча дийнахьа итт структури подразделенех цхьаннха а яц тха ший производствени программа кхоачаш ца еш.

Яхье баьнараштта юкъедаим хьалха латт мехкдаьтта дІадахийтара кийчдеча участка коллектив (начальник новкъост А. С. Коломыйцев), Іилма - тохкамийн производственни балхийн цех (начальник новкъост В. Н. Серобабин).

«Сунжанефть» НГДУ балхахошта юкъе дукха ба тІехдика болх беш, массане а лоархІаш сий деши бола производственникаш, коммунистически къахьегама ударникаш. Уж ба шоай бригадай, участкай, цехий службай коллективашка социалистически яхьа инициатораш бола «Къахьегама сийле» яхача шин ордена кавалер, мехкдаьтта доакха оператор новкъост А. Е. Могильный, ЦКРС бурильщик Н. Н. Карагачев, мехкдаьтта доаха операторш С.-А. Д. Болтоеви А. А. Балаеви, мехкдаьтта доаха мастер Н. Н. Летников, дукха кхьйбараш.

Коллективна балдагонча шоай низ ца кхобеш къахьегаро, геологически гІулакхаш кхоачашдаро йиш хилийтай коллектива укх шера хьалхарча ях бетта производственни программа а социалистически декхараш а толамца кхоачашде.

Мехкдаьтта даьккхара план 102,2 процент кхоачашъяьй, планал совгІа 1100 тонн «Іаьржа доша» а доахкаш, 111,4 процент ... чашъяьй газ яккхара задани. Планал совгІа яьккхай из 2,1 миллион кубически метр. ТІехьхоачашдьь ... планови хьокхамаша. Цу деррига хьасот мехкдаьтти гази яккхара дешаш коллектива ийса къестадеш хилар.

Кхачан программа кхоачашъеча шер-шера шилара доагІа даькъа лоаи «Сунжанефть» НГДУ коллективо а Тахан управлене болхлоша пайда ийбу 1980 шера «Сунжанефть» НГДУ дІашагІъеллача 300 хьанха а йолаш йолча хьаккхарчий ферма продукцех. ХІанз укх сахьате хьалъеш 150 хьура ... лаьрхІа йола цхьаккха корпус я. Цо йиш хилийтай управлене балхахошна 20 тонн гаргга хьакхий дула доахаь.

Продукци лу баьццадаарехкедеча тепличаша. Уих шера тиашкен болхлой столовешкен лекхад бетта дуаргаш, хохаш, нарсаш.

Цул совгІа управлене коллективо шер-шера гІо ду районерча колхозашта. Таханара ди тІакхоачаш XX партсъезда цІерагІча колхозе овсехьаьд 33 гектара тІарча баьцадаарашта. Виъ комбайнер ва Кировеи XIX партсъезде цІерагІча колхозашка укх шерара ялат чуэцара техника кийчъеш. ДикагІа да иорекъосташа А. А. Бескорнева, В. В. Катков, А. И. Тризнова колхозе болх бу. Шер-шера хьокхаме, лакха овсарле йолаш бу цар болх, цудухьа колхоза кулгалхоша дукхаза поощренеш яьй царна.

Лакха социалистически декхараш кхоачашдар. КПСС ЦК майски Пленумо ЗелгалъІь Кхачан программа кхоачашъеча хьинаре дакъа лацар хургда оаха СССР хьахинна 60 шу дизара, Нохч - ГІалгІайчен автономе 60 шу дизара, нохчийи гІалгІайи халкъаш шоай лоІамагІа Россеца юкъедаха 200 шу дизара тха коллектив кийчду къахьегама совгІат.

Б. ВЛАСОВ.
«Сунжанефть» НГДУ парткома секретарь.

«ХІара балха дийнахьа хьадер дукхагІа хилийта!» яхача девизагІа къахьегаш я укх денощка Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» яхача завода ялхлагІча цеха коллектив. Шоайкара хьокхам гойташ болх бу слесараша-сборщикашца В. Федорова, Н. Шейкина, А. Двойникова, А. Амилова, Н. Щербакова. Говзал лакха хиларца белгалваьнна ва токарь коммунист В. Карпушкин. Цу берригнеша а сийленца лелаю коммунистически къахьегама ударник яха цІи, ходдаваа 15—20 процент тІехкхоачашъю балха нормаш.

СУРТАШ ТІА: токарь Карпушкин, слесараш-сборщикаш В. Федоров, Н. Шейкин, А. Двойников, А. Амилов, Н. Щербаков.

З. БАТЧАЕВА сурт.

НАЬКЪАШ ТОАДЕРАШ ДЕКХАРИЙЛА БА

Производственни программеи юбилейни шера тІанйна социалистически декхараши кхоачашдар автомобильни наькъаш дехкара, царна ремонт яра, уж леладара балхаш парте XXVI съезда , а КПСС ЦК майски (1982 шера) Пленума а решенешка хьежжа тоадар да Наьсарен района наькъаш декхари, ремонтии управлене кІийлен тІара декхар. Цу гІулакхана бувзабенна ба берригабоахама болх.

ЧІоагІа раьза хиша тІайнцар наькъаш декхараша парте ЦК майски Пленума решенеш. Балха эффективность дІахо лакхъяра дош Кхачан программана юкъедодаш хила дезаш хиларах дувцаш Леонид Ильич Брежнева аьлар. «Вай біубенна долх цу новкъа. Амма дІахо бе беза болх дукха ба. СССР Кхачан программа — деррига халкъа гІулакх. ХІана аьлча бухеонцаш вайна массанена тІалатт хьувіхьам дина хилийтарах бола, дерригача доьхийча а дІамигача а гІулакхех бола бехктокхам...».

КПСС ЦК майски Пленумо дІадехарашка хьежжа наьакха а хьажа а хьежа, цар лаьрхІад эггара хьалха 1982 шера хьувіхьам чубахьаргбола деррига автомобильни наькъаш тоаде. Цу гІулакхьа хьаль опыт йолча наькъаш тоадерехи механизаторехи латта ремонтии бригада я хІана наькъий управленера цр.

Укх шера райоца наькъаш тоадераца тІанйнача социалистически декхараш тІа лаьрхІа да Экажево — Іаьлий Юрт яхача автомобильни наькъа реконструкци яь яккха, производственни комплекс яь яьккха. Дика лоархІаю коллектив цо тІанйца декхарех. Цигга, 101,8 процент кхоачашъяьй ахера плана, дІадахача шера ... 3,7 процент лакхъеннаш къахьегама овсарле.

ДІаьххача хана халача производственно-бытови хьалашка болх баьб коллективо. 1981 шу хьатІакхаччалца йолча хана ватончинашка баьб болх инженерно - технически балхахоша, механизатораша, ара, хоттала йора техникана ремонт. Наькъаш кара балхаш морально тишъеннача техникаца дора, из бахьан долаш кадраш хувцалора.

Социалистически ях шерра йоаржаяр бахьан долаш, віаштІехьдаьлар коллективна чуйоагаш газ а йолаш йола котельни хьалье, хий чула, 2000 квадратни метр йола майда гаьнаш а йогІаш тоае. ХІанз укх сахьате хьальаь йистельнна йоалаш латт ремонтии мастерскеш. Хьаде лаьрхІа да наха чубаха 12 квартира йола цІеношЮ йоккхийча кабинеташка бу хІана болх инженерно-технически балхахоша, творчески балха эша хьалаш хьадаьд. Тоаьй гойтара агитаци, политико-кхетам балара болх.

Кулгалхоша хаддаша леладу шийна а оагІона пайдана дола производственни гІулакхаш Къулбаседа ХІирий автомобильни наькъий управленеца, Орджоникидзе а Беслан а яхача городий промышленни предприятешца. Цига, масала, Орджоникидзерча — килгаш деча заводо хьахийцар тхона промышленни база хьалтъь йистеяьккхара эшаш кийна кхага, блокаш. Бесланерча химобъединене елар Іаьлий Юрт — Сунжа яха Кь. Ы. АССР яха автомобильни наькъ буллача ошаш кийна йола бульдозер. Шийга арЇана ДРСУ дІахийцар асфальто - бетонни смесь. Цу тайпара шийна а оагІона пайдана дола гІулакхаш ийа ши леладаро гаргга увз коллективаш.

Доккха практически гІо ду наькъаш тоадераштта «Назрановский», «Экажевский» совхозаша.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша белгалдаьхад юбилейни шера тІанйца социалистически декхараш кхоачашдара де дела хьадда доло гІулакхаш. Цига белгалъьий яхьа итоташ яра формаши методаши. Цига, управлене оттадаьд балха итогаш ергйола хьадда дола цхьа ди. Цига дакъа лоацаш хул, балхаш дераш, производстве хьалхалаттараш, тІабех тІехьабусараш а. Цу тайпарча совещанешна анализ ю хьалхеш латтача хІара наькъа объектерча хьала, хьадда къамаьлаш хул тІахьабусача болхлошца, бригадий кулгалхошца, царна малагІа гІо де деза къовстаду. Из бахьан долаш віаштІехьдаьнад кулгалхой, партийни, профсоюзни организацей социалистически яхьа боарам лакхбеча хьадда толамаш даха. Социалистически яхьа юкъе бу болх беш барех 95 процент нах. Соахка хиначул шоза дукхагІа ба тха укх шера производстве хьалха латтараш. Тха доккхал де йиш я асфальт буллаш вола З. Гадиев, трактористаш А. Эгиеви, С. Мартазанови санна болча тхоай хьехамчех.

ХІара дешна ІалаьмагІа дика, тІагІертта болх бу Могушковгіар дишете, ихо вона во укх асфальтовни заводе болх беш. Дикка тІехкхоачашъю цар шоай заданеш, къахьегамцара гІулакхаш коммунистица санна лелаю.

Цхьабаьнда, дакъа толамаш лоархІа хила йиш яр. Цига санна цхьаьдола деррига доаца гІулакхаш нийсденна дехаре. Масала, 1982 шера ПМК-132, РСУ, Серноводски ПМК, кхывраш санна йолча предприятешца дакъа лацанзар наькъаш тоадара гІулакха юкъе. Района совхозаша кхашкора балхаш сеццача хана хьежаю наькъашка болх бара кІезига транспорт, хІаьта уж доладелча геттара соцаю. Ахкан хана геттара хала хьалаш нийсдену наькъаш тоадераштта, хІана аьлча ДРСУ шин транспорт ца хиларагІа геттара лохлу наькъаш декхара балхий темпаш.

Машинни парка тІакхийттай керди машинаш. Цига, 1981 шера ДРСУ еннай цунна автогрейдер, экскаватор, жагІа бекъарг. Цхьабакъда, цунах кхоачамбац. Тха дукха я морально къаенна техника, дукха машинаш физически тишъенна я. ДРСУ энергеца Іалашъяр хІанарча хапарча производство дІадехарел гаьнна тІехьадисад. ХІанз укх сахьате 4 автосамосвал я управлене, 2 кІезига низ бола бульдозер я, эсала лел материальни Іалашо яр а.

Наькъий управлене хІана а дукха да кхоачамбоацараш, къовстаиза йола проблемаш. Тха хІана а ба балха ЦехьабуСараш, цхьаьца хІама талхарах болх ца беш латташ дукха хопаш йоах техника. Къахьегама овсарле деІаахош. Уж деррига кхоачамбоацараш чІоагІа Іатка балха.

КПСС XXVI съезда решенеши парте ЦК майски Пленуме Л. И. Брежнева аьча доклада положенеши ларде а луццаш, вай хулла теркам тІаухийт ДРСУ кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша производственни программа а тІанйца декхараш а толаме кхоачашдара.

С. ТУМГОЕВ,
Назрановски ДРСУ начальник.

«Грознефтеоргсинтез» объединена чуйоагІача производственно - товарни конторе дукха ба хьавнала къахьегаш бола нах. Царех ца мастер, лакха говзал йола специалист газоэлектросварщик Зайчук Алексей. Дог раьза а долаш дІаэц цо моллагІа дола болх мел чоалхане ца хиларах. ХІаьта цхьан сахьа лакха гІалат дийцаш ца кхачаш а ду.

Дукха ба кертере хІана болх беча катирхошта юкъе цо шин лакха говзал дІаІомаяраш, цун хьинарца дика специалисташ а ... хьалтаьраш. Цхьа балха дІадодац цуна ... [illegible]

[illegible]

СУРТА ТІА: А. Зайчук.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ПАРТЕ РЕШЕНЕШ—НАЬХА ТЕРКАМЕ

КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленуме решенеш ... [illegible]

[illegible]

С. ШАКИЕВ.

Туркменски ССР Каракумий ... [illegible]

[illegible]

СУРТА ТІА: ... [illegible]

В. ... сурт. ТАСС фотохроника.

НГIАССР

ДАИМ ЦХЬАНА

ДАЬХЕН КЪОНГАШ САННА ТIАИЙЦАБ УЖ

«Россех дIакхетарах боалача пайдах санхуаш» аьнна корта а болаш 1982 шера 14 марте арадаьннача «Грозненский рабочий» газета тIа кепатехача шиЙ статья тIа Л. Н. Толстой цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета доцента В. Денискина хьеду кхыметтел специалисташта-кавказоведашта юкъе а низткъа мара довлаш доаца «Назрановски общество а карабулакаша а хержараша лаьрь «Прошени» яха архивни документ. XIX-ча бIаьшерен шовзткъалагIа шераш долалуш лэлиь из документ хIанз СССР Центральни исторически архиве уллаш да.

Статьий авторо, тхона хетачох, бокъонца бакъ а долаш нийса йоах цу документа тIа «гучахьа къаьгга хьахьекхай... гIалгIайи карабулакийи граждански позици», яхаш. «Прошене» тIа отталый Россена юкъе хилча цар шоай хьал мишта хургда кхетадеш хилар белгалду концепции Кавказе цу хана хиннача событешта юкъе цар лаьца хинна никъ лоархIам мишта болаш бари.

«Прошене» тIа цар белгала йоах: «Российски импере доазон чухь дахаш тхо долаш, мел боккха кхерам тIатувсарах, Назрановски лаьтта тIа яда юрташ чухьелхаш юкъарча моастагIаша мел йоахарах (документа тIа царех цаI ба аьнна Шамаля цIи яьккхай — К. К. яь примечани...) цкъа оахоша бенна тешам бохабаьбац оаха, дуккхаза цIий Iомехкадаьд паччахьа бенна тешам боа ца бара,... лийтал, тхоай доалахье а кердача даьгIастен (Россе — К. К.) доазонаш а лорадеш».

Ленинграде йолча СССР Центральни Паччахьалкхен исторически архиве сона гучадаьннад «Прошенел» совтIа гIалгIай депутаташ импере столице бах, хилар тешал деш дола кхыдола документаш а. Цудухьа гIалгIай делегаци С-Петербурге яхалехьа хьалха хинначунта хьажача баьгахьа хургда аьнна хет.

XIX-ча бIаьшерен хьалхарча ткъаь яхе шера нохчашта юкъе дукха низ болаш хиннабац бусалба ди. Революции хIалалехьа ваьхача тохкамхоех цхьанне Н. Семенова белгалдеча тайпара «1840 шера нохчашта юкъе гучавоал Шамал: цхьан бе шарIен, кхыча мехка бахача наха из качдолла дага а волаш, тIоавот маногга кхайкаде лоIам болаш волаш». Цу хана дешь 1850 шера Шамала шиЙ имамал Iодиллалца Нохчийчен дукхагIа долча лаьтта деррига общественно-политически Iаьдал шарIас яьхачун тIа доалаДаь хиннал. Из хьаллувцараша, имамаша, шайхаша шарIас яьхачун тIара ваьнвачун корта боакхалба аьнна оттадир. Цхьанна тайпара а могадеш хиннадац кхыметтел кIеззиг-дукха хинна а Iадата яхар хьалар.

Цхьабакъда шарIа доаржаде гIертараша маганзар лакхеча лоаман моттигашка бахача нохчий общесташта (Маьлхасти, Майсти, Хилдехьарой болчей). ГIалгIаштеи Тирка йисте бахача нохчаштеи имамата оттаяь режим качйолла. Иштта оттача цу гIулакхо белгалдеш хиннад Шамала болам беррагача нохчаша хьаллоацаш хинна ца хилар. ГIалгIашта доагIачох аьнча, белгалде доагIа Шамаль оагIув шарIа юкъе леладе бокъаш бараша мара хьаллаьца ца хилар. Из бахьан [illegible] (1840, 1846, 1858 шерашка) нилаца кхерам тIа а гувсаш Россена дукъала тIом бара уж шингахьа баха [illegible] хинна имам.

Цу тайпара цун хиннача тIатоIамах лаьца 1847 шера кепатеха арадаьннача «Кавказски лоамакхерех колто ведени соорищ тIа ...» [illegible] И. Грибо... «Шамиль. Нохчийче наиа мара а йолаш, гIалгIаша ... моттигаши Владикавказера (Iалаш г. Орджоникидзе — К. К.) Назрани тIехьашка ... Шолжа ... Наурга ... стратегически ... [illegible]

[illegible]

Мукlарал де доагIа, Шамал декхарийла вусаш Iеш хинна иа хилярах. 1844 шера 1-ча мая къаьсттача Кавказски корпуса командира инарал-адъютанта Нейдгарта ше лалаьча рапорта тIа йоах: «...укх шера бIаьсти Шамал чугIерта хиннав Шолжен Назрановскен», иешта аьлча Россена мутIахьа хилар бахьан долаш шиЙ тайпара карательни экспедици а яь гIалгIай маьрша юрташ йохаяьй».

Цу тайпара XIX-ча бIаьшерен 40-гIа шераш долалуш мара доацача хана Шамаля боламцара гIулакх хьаьда хиннаб гIалгIай, уж хиннаб Россеца цхьана Шамала имамата духьала.

Цхьабакъда, тIемаш деш хиннача паччахьа администрацена мегалац ГIалгIайчен общественни вахара доал дара, судопроизводства (иштта кхыча гIалгIай сагота хиннача деший) вIаштIехьдаккхара йоагIа терко е. ГIалгIай вахар дерттIа вIаштIехьдаккха могаргдолаш хинналац Iаьлала нерттера органаш ца хьежача. Цудухьа гIалгIаша вайад яьй император Николай-I волча нах бахийта.

Цхьабакъда, атта гIулакх хиннадац из «Прошени» яха сасача дIакхачийтар а — гаьна никъ бе болаш хиннаб, хIаьта цу гIулакха ахчанцара новкъостал ца дича доалаш а хиннадац.

«Кавказски комитета канцеляре Дело» Iомадеш волаш сона гучадаьлар 1843 шера 24 январе № 3530 а йолаш (цу дела тIара 13 оагI.) Къаьсттача тIема корпуса командира цIерагIа Военни министра язъьнча отношене копи. Цу тIа аьннад: «1843 шера 8 апреле Государь Императора бокъо еннай С-Петербурге баха арабовлача Назрановски, депутаие кхаь старшинанея лоаман халкъий пристава гIонча волча корнета Есеновай наькъа ахча дала».

Цу документа тIара хьагучох, наькъа болхараша дото ахчаца 500 сом ахча хьахийца хиннад казнас. Цу ханага диллача кIеззига ахча хиннадац из. Дела 14 листа тIа нига бохийташ хиннача депутатий хIаране цIераш язьнай. Уж ба цу хана арсий правительствана къаьстта тешаме хиларца белгала хинна старшинаш: Мальсагов Уалт, Мурзабеков Этти, Хашильтов Чамык. Депуташ маьрша столице 5Iа а нхаьча сийдеш тIаийца хиннай.

Императорски Канцеляре Закавказски ирал гIулакхашта йолча Времени отделене къахьташта юкъера хьаъоридаьча документа тIа аьннад: «С.-Петербурге баьхкача депутаташа цун сийлахь-йоал цIерагIа «Прошени» еннай. Цу тIа цар дех «тхоашта безаш боли ди лелабайтар», «хIанз шоаш бахаш бола лаьтташ тIехьенна доал де бокъо лургйола грамота чIоагIде тхона...», «Кавказски кхыйолеи налогаш тIера яха тхона», «судопроизводство оттаде тхо долча импере бокъонехи законехи», «шоай лаьтташка йолла лулахи цу партеш чакхъюлара болча бехктонхамах шоаш мукъабихар», иштта дIахо а.

Император Николай-I «Прошенега» хьежаи. Цу дехьате, къайлагIа, цун сийлахь-волалла лоIам кхаьчаб назрановцаш паччахьа телача налогех къаьстта [illegible] хиллалца мукъабаха [illegible].

Иштта оалаш дола амарш деииа хиннад «Прошене» кхачи цуииттех а.

Укхаза белгалде доагIа, лакхарчиа вахара лелаш «Кавказски тIом» [illegible] ... [illegible]

К. Г. КУБЕРХАЕВ
НГIАССР заслуженни юрист.

КАГИРХОШТА МАСАЛ ТЕЛАР

ХIара дийнахьа Iуйрийна то йиш а А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коа наIарашка гIолла чувода юкъерча дегIара, ер ма дий аьнна белгалдоалаш хIама доаца, ха яха саг. Проходной латтачарца, духьал мел кхетачунца Iимерза веалуш. Iуйре дика юцаш, завода территоре тIа гIолла шорттига гIа боахаш дIавода из шиЙ балха моттиге — № 3046 йолча Беэмин Сергей Викторович керте латтача установке.

ШиЙ балха спецовка тIа а ййхе чакхвоал ерригача установка балхага хьожаш, массанахьа а бIарг локхаш терко ю деррига а, ше айнар дIаяздд блокнота тIа, цул тIехьагIа операторие чувоагIа.

Iуйрийна ворхI сахьат доалаш вIашагIкхет шиш смена болхлой. Укхаза гучадоах цо ше айнна кхоачам боацараш, бехк бу уж шийс далийтачарна. ТIаккха декхараш уттаду керда смена дIайолаершта хьалхашка. Массане а терко тIаоаш, цо яхачох кхета гIерташ, ладугI. Малав-хьогI массане а сий деш, лоархIаш вола из саг?

Из ва установка вокхагIвола оператор Дорошенко Николай Кириллович, производства ветеран, социалистически яхье хьалхалаттар, кагирхой хьехамча, рационализатор. Ер 32 шу да цо укх заводе болх бу, хIаьта из ерригга ха укх установке болх беш а лаьккхаи. Хьалха хинар иц хIанзара установка. Массехкаьза лаьча реконструкцеша дикка холуш айяьй цун къахьегама овсарле, тоаьий парафин ца йоаллаш дола даьтта дакхьара процесс Iаьльмате бехктокхаме да вовкхагIволча оператора декхараш хIана аьнча, вивашоин даьтташ дахара дIахо обработка е дIаухийташ дола даьтта ма могга цIенагIа хилийта из декхарийла волаш дарь.

ШиЙ декхараш дикка кхоачашдарал совгIа Николай Кириллович кхоаву кхыча операторий балхага хьаьнка а, аьшача хана моллагIчоа новкъостал де а, ца кхетачоа хьехар де а. Установка тIа хIана болх беча 30 сагах ахнел дукхагIа барна цо хьехаш, новкъостал деш хьалкхинна, шоай балха гоалл дика новаш бола специалисташ ба. Цхьан цIен декал санна барт тайпа, вIаш гIоновкъостал деш къахьегаш ба укхаза эрсий, украинцаш, нохчий. Деррига дика а воа къьарч да укхаза, цхьаьнена ца тоар хилча массане а оарцагIвоал цунна гIо де, на бIлхло вар е нулгалхо вар аьнна доацаш.

— Со укхаза балхи веча дукха иц, — ахиш дуви установка начальника Беамин Сергей Викторовича. — Грозненски мехкдаьтта института технологически факультет йиста а яьнча укхаза юкъкхаьнца веиача хана доаИвча ... [illegible] ... технологически процессах. Сай из бола ... [illegible]

Дорошенкога из кодабича сона эшаш дола новкъостал дир цо, дукха пайдане хьехараш а деш. Со установка начальник вале а бокъонца вола кулгалхо а, сай хьехамча а из лоархI ва а, установка тIа болх мел беча оператораша а.

Оаха деча къамаьла юкъевоагIа установка тIа 20 шу совгIча хано деиа къахьегаш вола оператор Дашиаев Гелани. ШиЙ вокхагIволча новкъостах лаьца деча къамаьла цо тIатох: — Сергей Викторовича ма аллара, тха массане а хьехамча ва Николай Кириллович, цул совгIа са ила безам ба из дика новкъост хилари оаха массане а тхоай даь метта из лоархIаш хилари. ШиЙ къонгашта делча санна хоза хет цунна тхона моллагIа совгIат делча, хIаьта тхогара балха тIа кхоачамбоацар даьлча из шиЙ бехкагIа хилча санна дог дехе хул.

...Массанена а хоииш ма дий тIем тIа хиннача наьха дукхагIча даькъе деган чIоагIдеииа долга. Бакъда, из ала йиш яц Н. Дорошенкох, хIана аьнча, дукха бIаргадайнад цунна тIем тIа боарам боацаш дукха кагирхой шоай вахарцара дIакъаьста.

1943 шера вурийтта шу а даланза кхелета хинна Николай Кириллович шиЙ лоIамагIа военкомага дукхаза дехар а даь фронте вода. Саперни школе минаш хьалехен уж кхераме ца хилийтен Iомавеииачул тIехьагIа 1-ча Прибалтийски фронте дIаболалу цун тIема никъ. Дукха яр сапера хьа а леха дIальха минаш. Оалаш ма дий, сапер цкъа мара гIалат валац аьнна. ХIаьта массаза шиЙ Iоажал шиЙ кара лелаьй цо ше тIем тIа хиннача хана.

ТIоламе чакхбоал Сийлахь-боккха Даймехка тIом, бакъда сийлен Котало яьккхача мугIарашка волча сапер разведчика никъ ула ГаьнарчаМалхбоалегахьа. Дохаде дезаш дар милитаристски Япоие миллионии квантунски эскар. ТIема цIарсаца бизза Iалаш а баьма могга минии заграждеиеш а уттаиь лаьтташ кIал дукха дотаиш дIотаиш хьал а яь багIа самурайш бохабе атта дацар, бакъда, шоай исторически декхар дикка кхоачашдир советски бIухоша. Из котало яккхара кхы дуккхача советски наьха сиаош дIадала дийзар. Цари вокъе дукха кагирхой а бедаи.

Цхьаьна диилургдац шийна, воах тIема ветераии, япоиски самурайх Мукден, Харбин, Мудадзян яха городаш мукъабоахаш дукха де вале гIулакхаш карагIдаш къахьача саперашта реденьвашта, эскари кхыча дошлаьй бIухоша дIалехиа шоай юхар. Цудухьа довзаш ду ветерана тахкарча кагирхошта доахача ... [illegible] ... хьиира цар вахар ... [illegible] ... беча цари керда Iоламах дахийтара.

Р. АУШЕВ.

СУРТА ТIА: Н. К. Дорошенко.

Автора сурт.

625 эзар сом найда боал

«Старогрознефть» НГДУ ... [illegible]

[illegible]

А. ТИЩЕНКО

Доазол дехьара

БОЛГАРИ. Вокха къахьегаме Iоттало яьккхай «Козлодуй» яхача атомни электростанце гIишлонхой, монтажникий, эксплуатационний коллективо — хана хьалха болх бе йолалийтай 440 мегаватт мощность йола ийъалагIа реактор. Хьалхара нхо реактор хьалъеча хано болгарски специалисташа Iоваь опыт бахьан долаш йиъалагIчоа монтаж яь яьккхар цар рекордно лоаиача хана — цхьан шера. ГIишлои - монтажни балхаш дика дaь а оборудовани дика дIанийсъяь а хиларца белгала я из.

ЙиъалагIа йола реактор болх бе йолаллийтарца чакхъьаьнай хIана ерриге мощность 1760 мегаватт йола станци хьалъяра лоархIаме этап. «Козлодуй» Болгаре йоккхагIъярех йола электростанци хинна дIаоттай.

СУРТА ТIА: оборудовани нийсъеш вола монтажник Митков Митко.

ТАСС фотохроника.

ИСТОРИЧЕСКИ ЛОАРХIАМ БОЛА ГIУЛАКХ

Ядерни герз кхьмарел хьалхагIа юкъедоаккхаргдац аьнна Советски Союзо шийна тIаийца декхар дIадахача кIирагIа ООН Генеральни Ассамблея шоллагIча лаьрхIача сессе трибуна тIара дIанхайнадаьд. Бакъда, тахан а, СССР кхыйолча арахьарча политика кердача инициативашта нийсси, дуиен тIа шерра бегидаха дувцаш да из. Хетаргахьа вай планета тIа цхьаккха мохк хургбац машар лорабари йоакхо еш долча цу лоархIамеча гIулакхи чIоагIа терко тIа ца бохийташ. Из бакъду Европерча, Америкерча, Азерча, Африкерча официални наха а общественни деятелаша а дуицарашо, дунен кепайоазон оагIонаш тIарча публикацеша, доазол арахьарча радио а телевизионни а станцей передачаша.

Белгалдаккхо доагIаш да, специальни сессега КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева ахьийтача послане тIа керттердар дола советски декхар могалеш эггара хьалха дош аьннарашта юкъе ООН Генеральни секретарь Х. Перес де Куэльяр хилар. Цо цунах аьннад «дунен халкъашта юкъера хьал тоадара тIаберзабаь баьккха дикка боккха конструктивни гIа ба из», аьнна. Советски инициатива ООН трибуна тIара мел аьнна вIашагIтохара хьисапе баь мах ба из.

Советски инициатива лоархIам болаш хилара мукIарал ду буржуазни кепайоазоно а. Ераш да Советски Союзаца вIалла а доттагIал леладе лоиш доацача буржуазни газеташ тIа шоашта хетар хьахьокхаш доаладаь аллха массех масал: «терхам тIаоллаш йола решени» (лондонски «Таймс»), «Советски Союзо юкъера дIайоаккх «ограничении» ядерни тIема концепци» (парижски «Монд»), «СССР цIенхашта кхоачашде гIертачо Рейгана администрацега тоpo хулийтаргьиц ядерни герза лаькъе шийтахьа соаде хилара полице тIара переговораш е» («Токио симбун»), «Дипломатически политически хьаькъал долаш баьккха гIа ба из» («Нью-Йорк Таймс»).

Дуне цхьан кIирагIа

ТIом хьоабертба лхаш нхерам а тувсаш дуненна довл де лаьрхIа милитаристски никъ дIанхайнобеш йола официальни Вашингтон мара ни советски предложенеш кхыметтел цар чулоацам кхета а ца беш, юхатеттар. Вашингтонски администраци, дуккха бараша, цу даькъе США союзникаша а, цунна Iоткъам бой а, кхычарел хьалхагIа ядерни герза юкъедаккхара мораторн оттарах дIанхета ца гуташ хиларо цIаьхха а хьагучайоах цуя дуламе уйлаш.

Советски инициативаш дика тарлуц а дунен общественноста викалашна специальни сесса деиача лозунгашца, петицешца, Парижe, Бонне, Риме, Нью-Йорке хулача, тIема духьаларча дуккхача наьха демонстрацей колоннашта юкъерча транспаранташца. Дерригача халкъашта дагадоаллар хьахьокхаш и уж. Цудухьа дуиен тIа чIоагIа хьадехаш да кхыйолча ядерни державаша СССР исторически почин хьаллацар а кхычарел хьалхагIа ядерни герза юкъедоаккхаргдац аьнна шоашта декхар тIаэцар а, тIема кхерамах мукъабаьнача машара хьакъехьа аламлениа дагадоаллар кхоачашдара гарга а йолхаш.

КХЕРАМЕ А ГАЬНАРА ДАР ЦА ГУШ А ПОЛА РЕШЕНЕШ

Американски администраце леладер «кхераме а уйла ца еш а» лелаеш хIама да, йоах МалхбузенЕвропа, Японе, кхыметтел ВIашагIкхийттача Штатий а кепайоалои дуккхача органаша. Дувцар да мехкдьтен газ низкъара а транспортировка яра а йола оборудовани Советски Союза доаттаелга соцаде аьнна дIадаха шу чакхдоаллаш президента Рейганаль хинна решени дIахо йIаьхъярхи шеръярхи. Нагахьа санна хьалха соцаь хиннар алкха американски фирмай продукци мара хинна еие хIана КIайча цIено соцаейтай цу тайпара оборудовани арахецача кхыча мехкашкарча компанеша американски лиценэех арахецаш йола продукци а.

Вашингтон цу акцеца чакхдаккха гIертар — СибарегIара Малхбузен Европе сигала беса доагор дIаахийтара йола газопровод юллилга ма-могга халача оттадари из юхатохари да. Малхбоаленнеи Малхбузенней юкъерча гIулакхий деррига исторечукь эггара йоккхагIъярех йола цхьана оттаяь экономически проект дукха хана дешь США администрацена чIоагIа новкъа л, цунна хет цунах «шийла тIом» юхадийнбара наькъ тIара духьале. Баь барт бохабе а лерхIаш КIай цIа цунца цхьана гIерт МалхбоалеиисиМалхбуленнен юкъера дIа - юха гIойле йолча тайпара цхьана леладу экономически гIулакхаш толхале, дунен халкъашта юкъерча торговлех политически шантажен Iоткъамен средство е. Цунна цхьана цун безам ба США-на материальни пайда белга Iалашле, советски газа йола «энергетически альтернатива» санна американски маьха бела бала кIор шиЙ «партнерашта» качболла а гIерташ.

Рейгана решенена чIоагIа духьалбаьннаб Малхбузе.

Малхбузено вIаши пайдане долиш социалистически мехкашца леладу торгово-экономически гIулакхаш соцаделга качдолла гIертача американски администрацена чIоагIа духьала долаш къамаьл даьд ФРГ канцлера Г. Шмидта.

«ХIандарча боараме Малхбоалеиии Малхбузенеи юкъе лела торовли толхарца моллагIча цхьан оагIонна воалдейоаш наах йола идея нах беларгбелаш а Iоадала а хIама да» — белгалдаьккхад цо.

Люксембурге [illegible] гулбеннача Европейски Экономически Сообщества членаш дехча 10 мехка кхыча мехкашнарча гIулакхий министраша заявлени яьи США президента решени «метарлоацаш» лоархIаш. «ЕЭС-на цхьаьнкха тайпара консультаци а йоацаш вIашагIьелла из акци хьача мехкашка американски решенаш леладе гIертна да, хIаьта из дунен халкъашта юкъерча бокъон ... [illegible]

[illegible]

«Санкэй симбун» яхача японски газето йадеш ма хиллара, Вашингтоно лелаеча гIулакхаша цIенхаштта ле ду эггара хьалха Японе, Франце, Малхбузен Германе экономически хьашташта, хIаьта моллагIа средсташ юкъейоллаь а малхбузерча лагерерча шиЙ керттерча партнерий низ мелбарая цунца цхьана шийга экономически лидерство кхачийтарай тIадерзадаь а да.

КОРЕЙСКИ ХАЛКЪА МУТIАХЬА

Корея шии даькъа екъара бехке яр керттерча даькъе американски империализм, хIаьта а къулбетьенкорейски лаьтта США оккупацион ни бIунаш лоаттадаро из мохк машар тIехьа вIашагIтохара чIоагIа духьале а ю. Иштта хеташ я дерригача дуиен машар безаш йола общественность. ХIара шера дунен халкъашта юкъерча демократически организацей инициативагIа 25 июне денз 27 июле кхачалца Къулбехьен Кореера кхыча мехкий бIунаш арадахарах машара демократически дарла тIа мохк вIашагIтохарах тIехьа корейски халкъо лоаттабеча къовсача мутIахьа хилара месячник лакхвоах.

Корея шии пачхьалкхе а еш йийкъай империализм, эггара хьалха американски яр корейски халкъа чурча гIулакхашта юкъе гIертар бехьан долаш. 1950 шера 25 июне США-ш Сеульски режимой интервенци йолаьяр корейски лаьтта мехза эггара хьалха болийла ахархоия пачхьалкхе вIашагIъелача Къулбоседерча даькъа духьала. Советски Союз кхыча социалистически мехкийи новкъосталца КНДР-о бакъгIача тайпара юхатехар агрессораш, хIаьта 1953 шера 27 июле машара хьакъехьарча соглашенега кIал куллам [illegible] а оттабир.

Къулбехьарча Кореях дьача США-с цунах ГаьнарчаМалхбоале шиЙ агрессивни гIулакхаш [illegible] ... плацдарм дир. Вашингтон ... [illegible]

[illegible]

Ю. РОМАНОВ,
А. ЖЕБИН,
Ю. ЛОПАТНОВ.
(ТАСС).

[illegible]

СУРТА ТIА: [illegible]

АП — ТАСС сурт.

СССР ХЬАЯЬ 60 ШУ ДУЗАШ

Сийнача сигален кIал, сийнача лоамашта юххе

Керттерча Кавказски лоама къулбаселехьарча босе Эльбруса юххе ю Черсий-Балкхаройче. Советски мехка деррига халкъаш а санна СССР кхолллина 60 шу дизар лезае кийчлуш ду Черсий-Балкхаройчен халкъаш а.

Республика столица — город Нальчик — еррита союзни лоархIам болу курортни здравница я.

Советски Iедал латтача шерашка деррига балхаш кулл-кара деш леладеш юрта бахам, нIаргIара промыслаш, кагий кустарни предприятеш яра боацаш хиина Черсий-Балкхаройче тоалуш йоагIа индустриально - аграрни социалистически республика хиина дIаэттай.

Цун экономикана юкъе доккхал де дезарех я вольфрами молибдени доакххаш йола Тырныаузски горно-металлургически комбинат. Эггара кердагIа йолча техникана кийчъеш хьальлъ я «Телемеханика». «Севкавэлектроприбор» яхача объединеней заводаш, «Дружба» яха комбинат, алмазни инструментий завод.

Толаме дегIабоагIаш ба республика юрта бахам, къаьстта а хиш дехкача лаьттацна къаш леладар.

Республика столице Нальчике болх беш я университет, Iилма-тохкама институташ, итташ юкъера дешара заведенеш.

Октябрьски революци йалехьа шийй йоалуш доацаш хиннача халкъа тахан къаьмий дренйи меттала арадуйлаш газеташ, журналаш, книжкаш да, дегIайоагIа живопись, кино, къаман театр.

Республика байракха тIа доалл экономикски культурен дегIайоалдеча доккхий толамаш дахарах дента паччахьалкхен диъ совгIат — Ленина ши орден, Октябрьски Революце орден, Халкъий доттагIала орден. Укх шера Черсий-Балкхаройче дезду шийй историчухь цхьаькха дела да а — шийй лоIамагIа Россех дIакхийтта 425 шу дизар.

Нальчикера СССР Госкомгидромета лакхача лоамара Геофизически институт кхерамеча атмосферни гидрологически явленешта тохкамаш деш, царна искусственни урияленни яра ваькъаш лохаш я.

Института разработкаш балха юкъе кхуиларах хIара шера йоала пайда итташ миллионаш сома боарам болаш ба.

Шера да Iилмаш тахкара географи. Масала, цай тохкамашта деча тохкамашца чулоац Карпаташкара дена БАМ-ен Камчаткен кхачалца, Кольски ахгIайренгара дена Юкъерча Азе кхачалца йола территори.

Институто Iилман контакташ лелаю, цхьана балхаш ду Москверча, Ленинградерча, Киеверча, Тбилисерча, Ташкентерча, мехка кхыча городашкарча учреждений.

СУРТАШ ТIА: 1. Черсий-Балкхаройче шийй лоIамагIа Россех дIакхийтта 400 шу дизара цIерагIа майда.

2. Черсий - Балкхаройчен халкъа поэт, СССР-ен РСФСР-ен Паччахьалкхен премей лауреат Кайсын Кулиев.

3. СССР Iилмай Академе член - корреспондент, СССР АН географе Института гляцпологе отдела заведующий В. М. Котляковн Лакхача лоамарча геофизически института директор, географически Iилмай доктор М. Ч. Залихановн (аьттехьараар) института микрофизически тохкамий лабораторе.

Р. ДИКЕН, С. МАЙСТЕРМАНЕН сурташ.

ТАСС фотохроника.

Юртара клуб

УКХАЗА МАССАЗА А ЕК МУЗЫКА

Алхан-Юртарча культура ЦIен ши шу даьннад. Районе болча культура кхуврчех эггара дикагIа бар ер лоархI. ЦIа ше а дукха ха йоацаш хьалдаь керда да, вIашагIкхийта коллектив а шоай болх бовлаш, цунах кхеташ болча нахах латт. Директор Солтымурадов Iайнди культура учрежденешка тхьаь шера болх бaь ва, хIаьта художествении кулгалкочо Адаваева Малкана совхха культпросветучилище а яьккха дIайолаьн шийй къахьегама биографи. Культура ЦIен художник ва Махачкалера художествении училище яьккха Джабраилов Майрбек. Дукха дика хIамаш карагIдаьннад цунна а. Дукха я культура ЦIагIа цо кийчъль стендаш, уголокаш, экспозицеш: Советски Эскаре гIу[illegible] дета юртахошта, ленински комсомола исторена, КПСС XXVI съезда материалашта. «Красноармейскийа» яхача совхоза къахьегамхошта хетаяь.

Культура ЦIагIа болх беш я Урус - Мартана музыкальни школа филиал. Цига болх беш я юкка йоала хьехархой интернациональни коллектив. Цар а даьа лоац культура ЦIен дикачи гIуллакхашта юкъе. Хьехархоцы даьа лоац совхоза къахьегамхошта лаьрхIа чакайнахача сайренашка, агитбригада концерташка.

Алхан-Юртара бераш фортепиано лакха Iомабаь ца Iо[illegible] артIанарча сайрен сценари оттаеш, цунна эшаш йола материал гулъеш, зал [illegible] кийчъаь, кхьйолча поллагIча мероприяте хьнаре [illegible] [illegible] Симова Виктория [illegible]. Цунца [illegible] юртарча бахархойна [illegible] [illegible] дукха хIама, де хиттар. Музыкальни школа цхьаьнха хьехархо — Наптаева Муса [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

тулбеннараштa гойтар шоай керда концертни программа.

Лаьрхlар культура ЦIагIа «Красноармейский» яхача совхоза орденаш леласрашта хетаяь сайре кийчъе. Солтымурадов Iайнди вIашагIкхийттар парткома секретари юртсовета исполкома председатели волча Сатуев Висхаджаца. Цу шиине цхьана дийцар цу цIейн сценарех лаьца, къоастадир хьинаре къахьегаш белгалбаьннача орденоносцашта мишта а магIа а совгIаташ лургда, фу совгIаташ денна гIадбутаргба къахьегама ветеранашпенсионераш, цу сайрене гулбеннарашта хозахетаргйолаш, дукхача хана царна дагайоалларгйолаш из сайре кийч мишта ергья. Цу диннахье а ДК болхлошта хайра шоайх хIаране фу де деза: Джабраилов Майрбекага — хола, дика сайрен афиша язъе аьлар директора, методистага: Цакаева Зинайга — пригласительни билеташ дIадекъа. Бацагов Шерипага — зал кийчъе... СалоIача дийнахьа юрти радиоуллах ека йоласлар музыка, из сецачул тIехьагIа, диктора хьанхайкедир: «Тахан, саррахьа пхи сахьат даьлча хурйа совхоза орденоносцашта тракториста Исраилов Абуяита, Бимурзоев Iаьлиина, Ибрагимов Махьмада, Альтемиров Буруна хетаь сайре. Массавар хьех оаха культура ЦIагIа!»

ХIаьта из ЦIа Iалачаьте дика кийчдаь да. Лотаь я массайола лампочка, массанахьа зилаш, Iодехка цIувса дорожкаш. Бела хьаьний тIаэнаш, Iохоашйбе белача уж Iохоашаьеш да бераш. Зал хьалийза ба нах. баьннаб наьана болх беш бараш, тахан [illegible] бариш гартара, уж боьла бела нах, совхоза кулгалхой, школера хьехархой.

Сайре дIахьош волча Алаваева Малкана дуиц хIара [illegible] лаьца сцена тIа воаки из, цун онина лаьф[illegible] самодеятельноста ар[illegible] тисташ [illegible] [illegible] концертни [illegible]

[illegible]

рига а эшаш да. Кхы цхьаькха а да укхаза эшаш — таханарча лено дIадеххача бесса болх беш кхоаненна уйла е ховшн ца болх хьаллаца саг хилар.

Юрта чIоагIа ел «Синкъерам» яха сайренаш, лов халкъа иллешка ладувгIа, лораеш лелаю укхаза халкъа къаьнара дика обычаеши традицеши. Кердача хоно лох вIашагIкхетара, салаIара керда формаш катирхошта уж безаме я. ХIаьта юртарча культура кхуврчо фу де деза? Мишта юкъедоаладергда, мишта дIадоаржадергда из керда дар, санъерламе дар? Дукхаза уж хаттараш хьалхашка эттар Солтымурадов Iайнлена а. Дига а доацаш хилар иовкъостал. ХьалхагIа Алхан-Юрте болх беш вар Бацагов Шерип. ХIанз худрук ва из Краснопартизански яхача поселкерча клубе. Цунца вIашагIкхийттар Iайнди. ДIа-хьа къамаьлаш деш хайра дукха дика хIамаш. Циггача вIашагIлеллар дар Алхан-Юртарча ДК дискотека чакхъякха. Дика чакхъяьлар из. Нагахьа санна хьалхарча дискотеке 100 саг мар гулбеннавене, хIаьта шоллагIча уж — виъ бIаь согIа вар. Ишта ййлар алханюртахошта дискотека, хайра малагIаш а хIана популярни йола ансамблаш, хезар вай хайара динагIа йоли ритмаш.

Саррахьа, культура ЦIагIа цхьаькха мероприяти йоаначахана а, ер укхаза музыка. Репетицеш еш хул художествении самодеятельноста коллективаш. Цига доаха лоацаш ва 100 сонIа саг — совхоза къахьегамхой, юртара интеллигенци. Масала, халкъий иллеш доаден йола Хашаева Кулаш школе хьехархо я. «Алха» яхача ансамбла иллиалархо а хелхархо а Талушнен Муса ПАП-2 шофер ва, Ансемова цIера[illegible] [illegible] [illegible]. Алиходжиев Сайдул. ХIаьта [illegible] Iе[illegible] — юртара [illegible]. Самодеятельни артистошта [illegible] дукха ба [illegible] [illegible] [illegible]

та кхы а чIоагIагIа хоадар дукха вай халкъа дикагIа йола традицеш дIахо лхьа, вахаре шерагIа юкъеоза. Ишта кхею культура ЦIено наькха дегашка дика уйлаш, оамалаш, къаьстта кхуваш йоагIача тIехьен дегашка. Алхан-Юрте каст-каста хул тIема ветеранашца дола вIашагIкхетараш, бийлац, уж тематически сайренашка, кхыдола цIейш долча хьех.

Дукха да Алхан-Юртарча культармейцах дувца дикадар: изобразительни искусствай республикански музея филиалах, Советски Эскаре гIулакх деча юртахошта хетанча сайренех, мехка цIи хезача артистий концертех... Даьр дукха да. Иа а шин шера. ХIаьта хIанз. ХIанз вай Даьхе кийчлуш я шин сийлен юбилейга: укх шера шийй 60 шу дизарга. ХIаьта шийй юбилейшка кийчлуш да цун дIамига даьъилг а — Нохч - ГIалгIайче. Хьинаре къахьегаш ба республика къахьегамхой дикача толамашца Нохч - ГIалгIайчен автономе 60 шуи шийй лоIамагIа из Россеца юкъе яха 200 шуи дизара накъабалхаш. АлханЮртарча культармейцашта из эггара хьалхара бехктокхамегIа йола программа а. цар йийша а йийшай, еша а еш тематически лекцеш, оттаеш а цIейна хетадаьча концерта программа, чакхбоакхаш ба организационно - пропагандистски болх. Цуна хьехоко кийчлуш да культура ЦIа а витразашка гIолла хьалойташ я юбилейни транспаранташ, кийчъяьй «Нохч-ГIалгIайче селхан, тахан, кхоана» яха тематически стенд. Культура ЦIен арахьа, чухьа хьалтеха йоахк хола кийчъяь делушаш.

М. АЛЕКСАНДРОВА.

ВАХАР ХЕСТАДЕШ

П. Захарова цIерагIча Нохч-ГIалгIай изобразительни искусствай республикански музее хьайийллай вай республике дика вовзаш волча художника Мишин Олега персональни выставка.

Олег ваьа, кхийнав Грузе. Тбилисеи художествай академи яьккхача гIоне болх беш ва вайцига. Дег тIара безаш тIайийцаб Олега Нохч-ГIалгIай мохк, боккхача безамца хестабу из, тохк цун истори: дилла сурт-сибаташ кхоллаш хьахьокх цун къахьегамхой; йовлийт дIаяха къаьнара зама, цу хьнара нах, гучайоах вайнахьа халкъа дика оамалеш, хиннараш, долаш дараш; дувц Нохч-ГIалгIайче хозъе, тоае, цун сий даккха гIерташ тахан хьинаре къахьегаш болча нахах лаьца.

Мишин Олега кхолламе дикка йоккха моттиг дIалоац чеканко.

Революце, граждански тIема алан шераш дагадохийт художнико шийй «Партизан», «Турпала денош» яхача чеканкаш тIа. Хьалхарчу тIа вагIа ха яха вайнахьа саг, шийй топа IотIа а ваха, уйла еш ва из. Шийй тайпара безам тIаозаш да из сурт. Сенах ховрда есно вигав из саг уйлане, фуд цунна дагадехар? Е цхьаккха бокъо йоацаш Iазапе хиина хьалхара вахар, е хIанз хьалхашка латта дира къовсам, е нагахьа санна дийна вусе, хургдола гIоза вахар?.. МоллагIча хIамо уйлане вига вале а, дукха хIама лайнача, дукха дайнача, хIаьта хIанз паргIато; кортамукъале бахьан лотабеннача къовсамо йизза вола довкъашхо ва художника из лоамаро.

Революце, граждански тIема илано гIоттаваь дIамига саг вовзийташ да шоллагIа дола сурт. Тайп-тайпара вахарера гIулакхаш, хIамаш гойташ да: «СалоIаш», «Дезал», «КIудал йохкар», «Той», «Вайнахи» яха чеканкаш. ТIеххьара дар хьагойташ дар 1971 шера Москверча Центральни выставочни зале гойташ хиннача РСФСР автономии республикай художникий выставке.

Мишин Олега хIара чеканка тIа болаш ба малх. Царех хIара ченапка даркIа метаргйолаш я малха, сердалонна йола сиби.

1979 шера «Советски Къулбехье» яхача Махачкало хиннача выставке гойташ дар художника кхо сурт. «Кап. Нохчий лелал», «Кхо пона», «Кофе Iохьача хьайрапара натюрморт». Специалисташа дика мах беш, хьожачар безам тIайодаш тIайицар уж произведенеш.

Къоначa художнико республика арахьа эггара хьалха даькъа лоацаш яр 1967 шера Краснодаре хиина «Советски Къулбехье» яха эггара хьалхара выставка. Цига Олега гойтар ши натюрморти «Художника Кумаева портрети». ХIетта сурт дуллаш а ваьлла, цхьа хIама дага а деха, шийй суртага хьожаш санна Iохайна саг ва Мишина художник Кумаев. Дика диллад Олега шийй ковкъоста «Художник Пассарарар портрет» а.

Нохч-ГIалгIайче, цун лоамаш, гIалаш, нах безаш художник хилар гучадоаккхаш да цун «Беттала бийса» яха сурт. Бийса, шийй тайпара «дото» сердало, ши гIала, лоазаьнна ши говр — Iаьржен кIайн, говраша «сомадаьккха» бийсанара лоаман цIена фо. Цу хана цига хулавалар аьле безам тIабохийташ хозъяь хьахьокх художнико Нохч-ГIалгIайче, цун Iалам.

Вай республике дика бовзаш ба ханал хьалха кхелха поэт Яндиев Жамалнен художник Даурбеков ГIаьзийп. Вайнахьа кIувса гом ба Жамалда хетадаьча сурта. Юкъе цIе малх, лоаман эIогал тIа — вайнахьа гIалаш, царна юххе говрабаьрий, гаьнпара, лоаман довкъашта юкъера хьалъухаш ба кIур, цу довкъа йисте цхьэннега ихайкаш санна кулгаш урагIдаха латт кхалсаг. Картина хьалхарча плана тIа, аьттехьо — вайнахьа гIирс тIабувха Яндиев Жамалда, дIалахийта да аьттига кулг, шийй стихаш ешаш е юха а шевиьча лоамашка кхачарах, цар хоалу цецваьккхача санна Iодахийтача аьрдика кулга бе доахи хьоарчадаь какхаташ. Аьрдехьарча лохерча сьыига агIа аьрзи — лоамий символика. Жамалдина тIехьашка — тхьоироиаш кагIенна са — паччахьа хана хиннача вайнахьа вахара хьисап да из. Ишта кIоарга поэтика йолаш диллад художнико Даурбеков ГIаьзе портрет а.

Нах хола хеташ хьож цу выставкага. Цун тешал ду отзывай книжка тIа цар язъьча дешаша. Цу дешашца чакхъяьккхача бакъахьа хет ер заметка: «Тхона Iалаьмате чIоагIа еаенйай выставка. О. Мишина сурташа дилла хьалойт вай хьарча вахара дукха васIонаш. Къаьстта дика да Яндиев Жамалда хетадаь сурт, дика сурт да «Кооронница», «Шишханоргlар»... Паргал хила кавказски гомашта мугIахьа хилара, портреташка гIолла дукха дика хIама доалийтарах».

Бек АБАДИЕВ.

Мебело хозъю цIен че

Паха къераэт я Литвера «Кауно баддай» яхача производствении объединени дехашина хьаль мебель. Цу объединене шийй бIаь шу дизар деллад 1980 шера. ХIана объединене чуйоагIаш ялх предприяти я. Цун продукцех кхо даькъа [illegible] паччахьалкхен знака Зваи ешь я.

Каунасски мастераш — дукха технически технологически керда гIулакхаш дIадолладьраш ба. Республике эггара хьалха йолабеннай уж хьалхагIе а сборка ца а ен лаьрххIача картонаш мебела упаковка е.

Дукха кердадираш юкъе [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] мебель кхы[illegible] [illegible] технологе а.

Объединени [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] хийца ца [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Цу [illegible] [illegible] мебель [illegible] [illegible] [illegible] тайпара [illegible] [illegible] дас общественни оранош. Царна юкъе — [illegible] В. И. Ленина [illegible] музей, Москвера [illegible] Дворец, Олимпийски [illegible].

Антанас РАГАЙШИС, АПН корреспондент.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

29 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.15 — Футболах йолча Дунен чемпионате.
11.20 — «Кердадараш».
11.30 — «Кердадараш».
11.50 — ДегIагIча шерий коммунисташ. Документальни фильмай программа.
15.10 — Фильм — бераша. «Сабина» (ГДР).
16.55 — «Шахматни школа».
17.25 — Советски паччахьалкхен аграрни политика.
18.15 — Художникех дола дувцараш. Ровуэлл Кент.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Халкъа [illegible]».
18.45 — Футболах йола дунен чемпионате.
21.00 — «Ха».
21.35 — «ДоттагIий йовзьмаш».
21.50 — П. И. Чайковске цIерагIча VII Дунен хьалхаьнта къерча конкурсе.
23.00 — Футболах йола дунен чемпионат. Перерыв (23.15). — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — IуйранIара гимнастика.
8.20 — Документальни фильмай программа.
9.05 — «Тешам». Телевизиони художествении фильм. 1-ра сери.
10.10 — «ПТУ мишта хьел, фу [illegible]».
10.40 — Французски мотт.
11.10 — Политикан демографи.
11.10 — Фильм — бераша. «Полна воI», 1-ра сери.
12.45 — «Иллаш сайнарен юххерен».
13.35 — Iилман-популярни фильмай программа.
14.15 — «А. И. Герцен. Вахарен вовлаьмин оагIонаш».
15.00 — Илли дIаоаал РСФСР заслуженни артистка Е. Целовальник.
15.20 — «Кердадараш».
17.00 — КПСС ЦК майски (1982 шера) Пленума сецамаш — вахаре! «Доаьъарий [illegible] — [illegible] дуьйа санна» (гIалгIай меттала).
17.30 — Киножурнал.
17.40 — «Нохч-ГIалгIайче гIоллае».
19.00 — КПСС XXVI съезда сецамаш — вахаре! «ГIишлошъяра индустре резервашэ (нохчий меттала).
19.30 — «Шоана, дай-нанойIа» (гIалгIай меттала).
19.50 — «Советски вахар».
19.20 — Документальни фильм.
19.30 — «ДоттагIал». Телевизиони журнал.
20.00 — «Байса даьнча хайла шун, бераш!».
20.15 — П. И. Чайковске цIерагIча VII Дунен хьалхаьнта къерча конкурсе.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Тешам». Телевизиони фильм, 2-гIа сери.

11.15 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — [illegible] — [illegible] гIулакх. Телевизиони [illegible] фильмай программа.
16.05 — «[illegible] ша [illegible]».
16.50 — «[illegible] [illegible] [illegible] хореографически ансамбла концерт.
17.20 — Ха[illegible] [illegible] библиотека В. И. Ленина. «[illegible] [illegible]».
19.00 — «[illegible]» [illegible]. Документальни фильма программа.
19.30 — «[illegible] [illegible]».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — В - 4. [illegible]. Кхо вахьс.
19.15 — «[illegible] [illegible]».
19.30 — Телевизиони экрана тIа [illegible] «[illegible] [illegible] [illegible]». Художествении фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футболан обзорни.
22.05 — «Тахан дунен тIа».
22.20 — Центральни телевидене Серpuховска [illegible] [illegible] [illegible] хора концерт.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — Iилман - популярни фильмай программа.
9.00 — «Тешам». Телевизиони художествении фильм. 2-гIа сери.
10.00 — «Шоана, дай-нанойIа».
10.30 — Немецки мотт.
11.00 — Мультипликационни фильм.
11.10 — Фильм — бераша. «Полна воI». 2-гIа сери.
12.15 — Д. Д. Шостаковича цIерагIча квартета концерт.
12.45 — П. Мериме. Вахарен вовлаьмин оагIонаш.
13.30 — Азербайджански ССР халкъа иллархара Паччахьалкхен ансамбла концерт.
14.00 — Драматургни театр. «Классикая [illegible]».
14.45 — П. И. Чайковске цIерагIча VII Дунен хьалхаьнта къерча конкурсе.
15.50 — «Кердадараш».
16.20 — «[illegible] [illegible] вахара кердадар» (нохчий меттала).
16.35 — КПСС ЦК майски (1982 шера) Пленума сецамаш — вахаре! «[illegible] [illegible] дукхагIа [illegible] хила» (нохчий меттала).
16.50 — Телевизиони фильм.
17.00 — «[illegible] [illegible] шу [illegible]».
17.30 — [illegible].
17.40 — «Нохч-ГIалгIайче [illegible]».
18.00 — «Са Даьхен [illegible]».
18.30 — Юбилейни [illegible] [illegible] [illegible] района къахьегамхой.
19.00 — Дунен [illegible] [illegible] [illegible] йола [illegible].
20.00 — «Байса даьнча хайла шун, бераш!».
20.15 — [illegible] дIаоала СССР [illegible] артиста Ю. Гуляева.
20.30 — Баскетболах дола дунен хьалхаьнта къерча вIашагIкхетар. Кхалнаь СССР вIашагIтоха команда — США вIашагIтоха команда.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Серёжа [illegible] [illegible]». Телевизиони художествении фильм.

30 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — Футболах йола дунен чемпионате.

РАДИО

29 ИЮНЬ

6.40 — «Юртара Iуйренаш» (оарсий меттала).
6.55 — Хоамаш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Передачай программа [illegible]

[illegible]

30 ИЮНЬ

[illegible] — «[illegible] [illegible] кийчала [illegible] дикалуш» (нохчий меттала).
6.30 — Передачай программа (оарсий меттала).
6.35 — Передачай программа (нохчий меттала).
6.45 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

[illegible]

Хаоттам

[illegible]

МЕТЕОСТАНЦИ.

Грозне экранаш тIа

«АМСТЕРДАМЕРА ГIОЗ»

Торгови флота штурмана Фадеев Юре [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Цу картина [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] вахаре бокъонца хиина хIама.

Фильм даьккхад Ленинграде, Одессе, Таллине.

«АКТЕРАЦ БАР УЖ»

[illegible] фильмо [illegible] [illegible] фашистски ГIаьрахошна [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Цу [illegible] советски са [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] сихагIа воха[illegible], советски лаьтта маьста [illegible] сихагIа IодIендара. Къонача ГIаьрахошна лира къовсам лоаттабаьй эвакуацие бахьанIехь ца доалаш городе юхеблга хиннача Симферопольски театра артисташа.

Фильма дакъа доацаш и дика актерски ансамбль — Киреева Зинаида, Ледогоров Игорь, Фатюшин Александр, Прохоренко Жанна, Дружинин Владимир, [illegible] [illegible].

«МАРИЯ МИРАБЕЛА»

Сказкалмех хиен фальма «Мария, Мирабела» яха советски румынски кинематографисташа даьккха фильм.

Фильм даьккхад зака даьлад «Молдова-фильм», «Союзмультфильм», «Ромыния-фильм» яхача киностудеша.

Н. КОВАЛЕВА.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Мира[illegible] уа, 03. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктокхама секретара — 9-24-08; отделаш: [illegible] — 0-24-01, юрта бахама — 0-24-00, культура — 0-24-03, письмаш — 0-24-09, корректорска — [illegible]

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 0-24-08, отделы: партийной жизни — 0-24-04; промышленности и транспорта — 0-24-01, сельского хозяйства — 0-24-06, культуры 0-24-03, писем — 0-24-07, корректорской — [illegible]

Газет арадувла цинарен, сред, шоаттен деношка

[illegible] «Грозненский рабочий» издательства типографи. Маяковско, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № [illegible]